

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Державний проректор
Набока С.Г.
08 серпня 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ І НАУКИ
(найменування навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів
другого (магістерського)

рівня вищої освіти
(вказати рівень вищої освіти)

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

Педагогіка вищої школи
(назва освітньої програми)

мова навчання українська

Слов'янськ - 2021 р.

Розробники:

Абизова Л.В., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Сипченко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Степанов В.В., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 1 від «27»серпня 2021 р.

Завідувач кафедри Федь В.А.

Погоджено групою забезпечення спеціальності 011– Освітні, педагогічні науки

Керівник групи забезпечення Саяпіна С.А.

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою

Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«30» серпня 2021 р.
протокол №1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	1-й	1-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2, самостійної роботи здобувачів– 5	16 год.	6 год.
	Практичні	
	14 год.	6 год.
	Самостійна робота	
	год. 90	год. 108
	Вид контролю: екзамен	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія освіти і науки» є підвищення рівня філософської культури здобувачів, формування у здобувачів цілісного розуміння освіти і науки як вагомих інститутів сучасного суспільства та чинників розвитку суспільства і особистості, формування фахівців, здатних розв'язувати складні завдання вищої освіти, що потребують досліджень та інновацій.

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання,
результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни (обов'язкова)
«Філософія освіти і науки»**

Компетентності, які формуються з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 6. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.</p> <p>ЗК 12. Здатність до особистого і професійного розвитку.</p> <p>ЗК 13. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 17. Здатність застосовувати softskills-навички в практичних ситуаціях.</p> <p>СК 7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.</p> <p>СК 1. Здатність проєктувати і</p>	<p>ПРН 3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.</p> <p>ПРН 1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.</p> <p>ПРН 6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у</p>	<p>Словесні методи: інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);</p> <p>Практичні методи: практичні заняття, діалог, дискусії, робота в групах, робота в парах, «мозкова атака», «мозковий штурм», метод рефлексії;</p> <p>Наочні методи: методи спостереження, ілюстрації, демонстрації, презентації, метод</p>	<p>Спостереження за активністю здобувачів, доповідь, есе, наукове повідомлення, презентації, виконання контрольних завдань, екзамен</p>

<p>досліджувати освітні системи. СК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах. СК 9. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності.</p>	<p>сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм. ПРН 10. Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.</p>	<p>створення ментальних карт;</p>	
--	---	-----------------------------------	--

арсенал науки												
Усього годин лекцій		16							6			
Тема 9 Філософські аспекти освітньо-педагогічного дискурсу			2									
Тема 10 Історико-філософські контексти науки і освіти			2									
Тема 11 Освіта в глобалізованому світі			2						2			
Тема 12 Освіта і особистість			2									
Тема 13 Наука в культурі сучасної цивілізації			2									
Тема 14 Динаміка науки як процес породження нового знання			2						2			
Тема 15 Методологія наукового дослідження			2						2			
Усього годин практичних занять			14						6			
Тема 16 Освіта як феномен						25						20

культури та соціальний інститут												
Тема 17 Інновації в сучасній освіті: перспективи-ризикі-сподівання						20						20
Тема 18 Типи наукової раціональності						20						20
Тема 19 Етичні аспекти науки XXI століття						25						20
Усього годин СР						90						80
Усього годин	120	16	14			90	6	6				80

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Філософія освіти в структурі філософських знань	2	2
2	Феномен освіти в історико-філософському дискурсі	2	2
3	Освіта як вид духовного виробництва і соціальний інститут	2	
4	Феномен особистості і філософське осмислення можливостей освіти	2	
5	Предметна сфера філософії науки	2	2
6	Виникнення науки і основні стадії її розвитку	2	
7	Логічна структура науки	2	
8	Методологічний арсенал науки	2	
Разом		16	6

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Філософські аспекти освітньо-педагогічного дискурсу	2	
2	Історико-філософські контексти науки і освіти	2	
3	Освіта в глобалізованому світі	2	2
4	Освіта і особистість	2	
5	Наука в культурі сучасної цивілізації	2	
6	Динаміка науки як процес породження нового знання	2	2
7	Методологія наукового дослідження	2	2
Разом		14	6

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Освіта як феномен культури та соціальний інститут	25	20
2	Інновації в сучасній освіті: перспективи-ризиків-сподівання	20	20
3	Типи наукової раціональності	20	20
4	Етичні аспекти науки XXI століття	25	20
Разом		90	80

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання: національна та накопичувальна 100-бальна

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
90 – 100 балів	відмінно
89 – 75 балів	добре
60 – 74 балів	задовільно
26 – 59 балів	незадовільно
0 – 25 балів	не прийнято

**Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами
(денна форма навчання)**

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	1	0,5	5	2	8	5
T2	1	0,5	5	2	7	6
T3	1	0,5	5	2	7	5
T4	1	0,5	5	2	7	5
T.5	1	0,5	5	2	7	5
T.6	1	0,5	5	2	7	5
T.7	1	0,5			9	5
T.8	1	0,5	5	2	7	6
Разом	8	4	35	14	57	42

**Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами
(заочна форма навчання)**

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	5	1			6	4
T2						4
T3			10	7	6	4
T4					6	4
T.5	5	1,5	10	7	6	4
T.6	5	1,5			8	4
T.7			10	7	8	4
T.8					8	4
Разом	15	4	30	24	55	32

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є спостереження за активністю здобувачів, завдання для поточного та підсумкового контролю, тести, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, екзамен.

Екзаменаційні питання

1. Наука і освіта як предмет філософської рефлексії.
2. Загальна характеристика основних проблем філософії науки.
4. Наука в системі культури. Багатоаспектність феномена науки.

- 5.Співвідношення світоглядних, філософських, методологічних, логіко-гносеологічних і соціологічних аспектів науки.
- 6.Соціальна сутність та функції науки.
7. Виникнення науки і закономірності її розвитку.
- 8.Основні історичні етапи розвитку науки.
- 9.Гносеологічна проблематика в історико-філософському дискурсі.
- 10.Концепції істини у філософії.
11. Постпозитивізм: головні ідеї та персоналії.
12. Концепція критичного раціоналізму К.Поппера.
13. Теорія наукових революцій Т.Куна.
14. Методологія науково-дослідницьких програм І. Лакатоса.
15. "Методологічний анархізм" П.Фейєрабенда.
- 16.Наукове знання як система, його особливості і структура.
- 17.Принципи верифікації та фальсифікації як способи демаркації наукового та ненаукового знання.
- 18.Диференціація та інтеграція наук.
- 19.Наукова картина світу, її історичні форми і функції.
- 20.Форми становлення і розвитку наукового знання: факт, проблема, ідея, гіпотеза, теорія.
- 21.Тенденції розвитку сучасної науки.
- 22.Ідеали та норми наукового дослідження.
23. Сутність і структура науково-пізнавальної діяльності.
- 24.Раціональне та ірраціональне в пізнавальній діяльності.
- 25.Рівні і форми пізнання.
26. Критерії науковості знань.
27. Класифікація наук.
28. Наукове та позанаукове знання в сучасній культурі.
29. Структура і функції наукової теорії. Закон як ключовий елемент теорії.
30. Методологічний арсенал науки.
31. Наука як теорія і метод.
- 32.Сутність і структура наукового методу пізнання.
- 33.Класифікація наукових методів.
- 34.Характеристика методів емпіричного дослідження.
- 35.Характеристика методів теоретичного дослідження.
- 36.Наукові традиції та наукові революції. Типи наукової раціональності.
- 37.Метод і методологія.
- 38.Метод, методологія і методика: сутність і співвідношення понять.
39. Технократія і технофобія як крайні світоглядні оцінки НТР і її соціальних наслідків.
- 40.Етичні проблеми науки XXI ст. Сцієнтизм та антисцієнтизм.
- 41.Філософсько-педагогічні ідеї античності.
- 42.Категоричний імператив І.Канта як основа освітньо-педагогічних взаємодій.
- 43.Філософсько-педагогічні ідеї Г.Сковороди в сучасній освітній практиці.

44. Принцип «спорідненої праці» у філософії Г.Сковороди та його актуальність у сучасній освітній практиці.
45. Вища освіта в Україні в контексті сучасних цивілізаційних змін.
46. Філософія освіти в структурі філософських знань.
47. Умови та фактори виникнення філософії освіти. Комплексний (інтегративний) характер філософії освіти.
48. Етико-філософські засади освітнього процесу.
49. Протистояння науково-технічної та гуманітарно-культурологічної парадигм в дискусіях про освіту.
50. Сутність і функції неперервної освіти.
51. Освітні ідеї в некласичній філософії (позитивізм, прагматизм, екзистенціалізм).
52. Соціокультурні контексти освіти : освіта і держава, освіта і наука, освіта і церква, освіта і родина.
53. Феномен особистості і філософське осмислення можливостей освіти.
54. Роль освіти в динаміці механізмів соціальної взаємодії, в особистому і публічному житті сучасної людини.
55. Мета і особливості трансформації системи освіти в Україні в контексті глобалізаційних процесів сучасності.
56. Освіта як чинник стратифікації суспільства та соціальної мобільності.
57. Наука і освіта: характер взаємозв'язків і перспективи взаємодії.
58. Сутність і форми демократизації сучасної освіти.
59. Освіта як стратегічний ресурс розвитку суспільства. Вплив глобалізації на сучасні університети.
60. Освіта в інформаційному суспільстві: проблеми і перспективи.

7. Рекомендована література

Основна

1. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків.: ХНАУ, 2017. 272 с.
2. Добронравова І.С. Практична філософія науки. Збірка наукових праць. Суми: Університетська книга, 2017. 352 с.
3. Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172с.
4. Петрушенко В.Л. Основи філософських знань: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти, 3-тє видання, виправлене та доповнене. Львів: “Новий Світ-2000”, 2020. – 296 с.
5. Філософія освіти і науки : навч. посібн. / І.С. Алексейчук та ін. 2-ге вид. переробл. та доповн. Слов'янськ: Вид-во Б. Маторіна, 2019. 365 с.

Допоміжна

- 1.Абизова Л.В. Феномен особистості і філософське осмислення можливостей освіти "Дні науки філософського факультету – 2017", Міжн. наук. конф. (2017; Київ). Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2017. Ч. 8. С.140 - 145.
2. Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць. Гол. редактор Г.П. Шевченко. Вип. 5 (80). Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. 248 с.
- 3.Національна академія педагогічних наук України — 25 років [інформаційний довідник]. Київ: Видавничий дім «Сам», 2017. 144 с.
- 4.Національний освітньо-науковий глосарій. Київ: ТОВ «КО НВІ ПРІНТ», 2018. 524с.
- 5.Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки : підручник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.
6. Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України): збірник наукових праць / За ред. Кременя В. Г. Київ : Сам, 2017. 400 с.
7. Філософія освіти і науки : навч. посібн. / В.П. Загороднюк та ін. Київ: Знання України, 2017. 348 с.
- 8.Філософія науки: підручник. І. С. Добронравова та ін. Київ: ВПЦ «Київський університет». 2018. 255 с.
- 9.Філософські засади коригування вітчизняного освітнього простору. Сучасна освіта – доступність, якість, визнання: збірник наукових праць XI Міжнародної науково-методичної конференції, 13–14 листопада 2019 року, м. Краматорськ. під заг. ред. С. В. Ковалевського. Краматорськ : ДДМА, 2019. С. 11 – 13.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайт Українського філософського фонду. Режим доступу: <http://www.philosophy.ua>
- 2.Олександр Сидоркін: яка вона – освіта майбутнього? Режим доступу: <http://studway.com.ua/oleksandr-sidorkin/>
- 3.Огнев'юк В. О. Ідея освіти [Електронний ресурс] В.О. Огнев'юк. Освітологічний дискурс. № 1. Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/osdys/2010_1/10ovoio.pdf
4. Освіта України в XXI столітті: проблеми та перспективи розвитку [Електронний ресурс]. Режим доступу:<http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=46734>
5. Освітня система України на ринку міжнародних освітніх послуг. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/juli/4.htm>

6.Перспективи освітньої системи в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/juli/4.htm>

7.Сучасний стан та тенденції розвитку освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу:

http://5ka.at.ua/load/bankivska_sprava/suchasnij_stan_ta_tendenciji_rozvitku_osvitnih_mozhливостей_naselennja_ukrajini_referat/7-1-0-24062

Бібліотеки: <http://www.lib.com.ua/> <http://slav-library.dn.ua/>

Енциклопедії і довідники: <http://vesna.sammit.kiev.ua/>
<http://www.slovnyk.org/Ink/dic.html>

9. Посилання на дистанційний курс

Дистанційний курс «Філософії освіти і науки»

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=149>.